

כָּךְ שְׂבָעִים, שְׁכָתוּב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרֵימָה שְׂבָעִים. וּמָה הַטַּעַם שְׂבָעִים וְלֹא יוֹתֵר? אָמַר לוֹ, כִּנְגֵד שְׂבָעִים אֲמוֹת שֶׁהֵם בְּעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ אִמָּה יְחִידָה כִּנְגֵד כָּלָם.

וְעוֹד אָמַר לוֹ, בֹּא רֵאֵה, מִפְתָּחוֹת שְׂמָאִירִים (שְׂרִים) עֲנָפִים יוֹשְׁבִים בְּמִסְעֵיהֶם (בַּצֵּל), מְמַנִּים עַל שְׂבָעִים עַמִּים, יוֹצֵאִים מִתְּרִסָּר חֲקִיקוֹת וְקִשּׁוּרִים שְׂמִסְתּוֹכְבִים בְּמִסְעוֹתֵיהֶם בְּמִשְׁקַל לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ל"ב) יָצַב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ שְׁכָתוּב (זְכוּרִיָּה ב) כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְהִרְאוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. כְּאַרְבַּע לֹא נֹאמַר, אֲלֵא כְּאַרְבַּע. כִּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְעוֹלָם כִּלִּי אַרְבַּע רוּחוֹת, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְעוֹלָם כִּלִּי יִשְׂרָאֵל. וְיִקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי אַבָּא פִתַּח, (ישעיה ל"ב) אֲשֶׁרִיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְכַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכַתְיִב, (דְּבָרִים י"ד) וּבָךְ בָּחַר יי' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָהּ וְגו', וְכַתְיִב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְּדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכַתְיִב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּיי' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם (דָּרָךְ ע"א) הַיּוֹם.

וְרַבֵּן זְכַרְיָהוּ הֵם לְפָנָיו, מִשּׁוּם שֶׁהֵם זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם. מַה זֶה עַל כָּל מַיִם? שְׁזוֹרְעִים לְצַדִּיקָה, וּמִי שְׁזוֹרֵעַ לְצַדִּיקָה, כְּתוּב בּוֹ (תְּהִלִּים נ"ו) וְהוּוּ שְׁכָתוּב כִּי גָדֹל עַד שָׁמַיִם. עַל כֵּן מַיִם, וְהוּוּ שְׁכָתוּב (שִׁם ק"ח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ. מֵעַל שָׁמַיִם, עַל כָּל מַיִם הוּא הִיָּה, וּמִי הוּא מֵעַל שָׁמַיִם? זֶה עוֹלָם הַבָּא, וַיִּשְׂרָאֵל זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם.

יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרֵימָה שְׂבָעִים. וּמֵאֵי טַעְמָא שְׂבָעִים וְלֹא יוֹתֵר. אָמַר לִיה, לְקַבִּיל עֵי אוֹמִין, דְּאֵינּוֹן בְּעַלְמָא, וְאֵינּוֹן הוּוּ אוֹמָה יְחִידָאָה לְקַבִּיל כְּלָהוֹן.

וְהוּוּ אָמַר לִיה, תָּא חֲזִי, קַלְדֵּיטִין דְּנַהְרִין (גוֹבְרִין) עֲנַפִּין יְתַבִּין בְּמִטְלֵי הוֹן, (נ"א בְּמִטְלֵהוֹן) מִמֶּנּוּ עַל שְׂבָעִין עַמִּין, נִפְקִין מִתְּרִסָּר גְּלִיפִין קְטוּרִין דְּאֶסְתְּרָן בְּמִטְלֵי הוֹן, לְמִתְקַלְן לְאַרְבַּע רוּחֵי עַלְמָא, הֲדָא הוּא דְכַתְיִב, (דְּבָרִים ל"ב) יָצַב גְּבֻלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ דְכַתְיִב, (זְכוּרִיָּה ב) כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְאַחֲזָאָה דְּאֵינּוֹן קְיָמִין בְּגִין יִשְׂרָאֵל. כְּאַרְבַּע לֹא נֹאמַר, אֲלֵא כְּאַרְבַּע. כִּמוֹ דְּאֵי אֶפְשֶׁר לְעַלְמָא כִּלִּי אַרְבַּע רוּחוֹת כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְעַלְמָא כִּלִּי יִשְׂרָאֵל.

וְיִקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. (שמות א') ר' אבא פתח (ישעיה ל"ב) אֲשֶׁרִיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְכַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכַתְיִב, (דְּבָרִים י"ד) וּבָךְ בָּחַר יי' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָהּ וְגו', וְכַתְיִב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְּדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכַתְיִב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּיי' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם (דָּרָךְ ע"א) הַיּוֹם.

וְעַל דָּא זְכַרְיָהוּ אֵינּוֹן קָמִיָּה, בְּגִין דְּאֵינּוֹן זֹרְעִין עַל כָּל מַיִם. מֵאֵי עַל כָּל מַיִם. דְּזֹרְעִין לְצַדִּיקָה. וּמֵאֵן דְּזֹרֵעַ לְצַדִּיקָה, כְּתִיב בֵּיהּ (תְּהִלִּים נ"ו) הֲדָא הוּא דְכַתְיִב, כִּי גָדוֹל עַד שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם הֲדָא הוּא דְכַתְיִב, (תְּהִלִּים ק"ח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ, מֵעַל שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם אִיהוּ הוּי, וּמֵאֵן אִיהוּ מֵעַל שָׁמַיִם. דָּא עַלְמָא דְאַתִּי. וַיִּשְׂרָאֵל זֹרְעֵי זֹרְעָא עַל כָּל מַיִם.

בספרו דרב ייבא סבא הכי אמר, פתיב (דניאל ב) בגזרת פתוב (דניאל ד) בגזרת מלאכים דבר, ומאמר קדושים שאלה. כל דיני העולם הזה וכל הגזרות וכל הפקשות, כלם עומדים בהיכל אחד ששם שבעים ושנים סנהדרין מעינין בדיני העולם, ואותו היכל נקרא היכל הזכות, משום שפשידינים דין, מהפקים בזכות האדם בראשונה.

מה שאין כן בדרגת אותו הצד האחר, ששם הוא מקום שנקרא חוב"ה, משום שכל מעשי אותו המקום של נחש אשת זנונים אינו אלא להפך בחטאו של האדם, ולהלשין עבד לאדונו.

אותם של היכל הזכות נקראים מים מתוקים, מים צלולים. אותם של היכל החובה נקראים מים מרירים, (במדבר ה) מי המרים המאירים. באותו היכל הזכות לא עומדים שלשת אלה: בנינים חיים ומזונות. ולא באותו מקום של חובה, ולא במים מתוקים וצלולים, ולא במים מרירים מאירים.

ועל זה ישראל זורעים על כל מים, זרע קדוש שהולידו על כל מים הוא, שהרי לא נכון זרע שלהם אלא למעלה. ולכן פרשה בעלי המשנה, בנינים חיים ומזונות אין הדבר תלוי בזכות, אלא הדבר תלוי במזל הקדוש, ומקום זה הוא על כל מים.

משלחי רגל השור והחמור, שאין להם באותו צד הרע כלום, ושולחים מהם כל החלקים הרעים, ונדבקים באותו הצד הטוב של כל הקדשות העליונות. שור וחמור כאשר הם מזדווגים כאחד, הם שני פגעים רעים לעולם. שור

בספרו דרב ייבא סבא הכי אמר, פתיב (דניאל ב) בגזרת עירין פתגמא ומאמר קדישין שאלתא, כל דינין דהאי עלמא, וכל גזריין, וכל שאלתיין, פלהו קיימי בחד היכלא, דתמן תריין ושבעין סנהדרין מעינין בדינין דעלמא. והוא היכלא אקרי היכל זכותא, בגין, דכד דיינין דינא, מהפקין בזכותא דבר נש בקדמיתא.

מה דלאו הכי, בדרגא דהוא סטרא אתרא, דתמן איהו אתר דאקרי חוב"ה, בגין דכל עובדוי דהוא אתר, דנחש אשת זנונים, לא איהו אלא למהפקא בחובה דבר נש, ולמלשין עבדא למאריה.

אינון דהיכלא דזכותא, אקרון מים מתוקים, מים צלולים. אינון דהיכלא דחובה, אקרון מיין מרירין, (במדבר ה) מי המרים המאירים. בהוא היכלא דזכותא, לא קיימי אלין תלת: בני, חיי, ומזוני. ולא בדהוא אתר דחובה, לא במים מתיקן וצלילין, ולא במים מרירין מלטטין.

ועל דא, ישראל זרעי על כל מים, זרעא קדישא דאולידו על כל מים, איהו, דהא לאו נכון זרעא דילהון אלא לעילא. ועל דא אוקמוה מארי מתניתין, בני חיי ומזוני, לאו בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא קדישא תליא מלתא, ואתר דא על כל מיא איהו.

משלחי רגל השור והחמור, דלא אית לון בהוא סטרא בישא כלום, ומשדרן מנייהו כל חולקין בישין, ומתדבקין בהוא סטרא טבא, דכל קדושין עלאין, שור וחמור בד מזדווגן כחדא, תריין פגעין בישין אינון לעלמא. שור: סטרא דדינא קשיא איהו,